

1. Què vol dir ser una escola amb drets?

1.1. Breus apunts sobre els drets dels infants

Què són els drets dels infants?

A mesura que va anar augmentant la consciència internacional sobre la necessitat d'establir mecanismes per garantir la protecció dels Drets Humans, es va fer evident que calia adaptar-los a les especificitats de diferents col·lectius i a determinades situacions per tal de fer-los més efectius.

En aquest context, l'any 1989 l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar el tractat de drets humans més àmpliament ratificat de la història: la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI).

La CDI consolida una visió dels infants que supera la tradicional concepció del nen com a objecte passiu de protecció (adult incomplet, incapaç) per convertir-lo a tots els efectes de l'infant en subjecte actiu de dret.

De manera resumida, els drets desenvolupats a la CDI s'estructuren en:

Drets de supervivència i desenvolupament	Drets de protecció	Drets de participació	
<p>Dret a una alimentació i allotjament adequats, a l'aigua potable i a l'atenció sanitària bàsica.</p> <p>Dret a l'educació i al desenvolupament del potencial personal, a gaudir del temps de lleure i a l'accés a la cultura.</p> <p>Necessitats específiques dels infants refugiats, amb discapacitats i de grups minoritaris o indígenes.</p> <p>Cal assegurar que existeixen els mitjans perquè es compleixin i també que tots els infants hi tenen accés.</p>	<p>Protecció contra tot tipus d'abús, maltractaments, tracte negligent, explotació i tracte degradant.</p> <p>Dret a una protecció especial en situació de conflicte armat.</p> <p>Protecció contra els abusos del sistema de justícia.</p>	<p>Dret a la llibertat d'expressió sobre aspectes que afectin la seva vida social, econòmica, religiosa, cultural i política.</p> <p>Dret a emetre les seves opinions i a ser escoltats.</p> <p>Dret a la informació.</p> <p>Dret a la llibertat d'associació.</p> <p>Dret a la participació ciutadana</p>	<p>Igualtat i interdependència de tots els drets.</p> <p>Obligacions dels Estats per assegurar el compliment dels drets.</p> <p>Mecanismes per fer seguiment de les obligacions dels Estats per part de les Nacions Unides (Comitè dels Drets de l'Infant).</p>

PRINCIPIS RECTORS
No-discriminació (article 2)
Interès superior de l'infant (article 3)
Dret a la vida, la supervivència i al desenvolupament (article 6)
Dret a la participació (article 12)

Algunes de les aportacions més rellevants de la Convenció són:

- L'acord formal de considerar "infant" aquelles persones amb una edat compresa entre els 0 i els 18 anys. Aquesta consideració no entra en conflicte amb l'edat legal per a la majoria d'edat que pugui establir cada país, sinó que representa un consens per unificar criteris a efectes pràctics per materialitzar la CDI.
- El fet de considerar els nens i nenes com a subjectes actius de drets: si bé és cert que els infants necessiten el suport de les persones adultes (famílies, persones a càrrec i/o institucions públiques) per assolir el seu ple desenvolupament maduratiu, això no els fa ciutadans de segona categoria, amb menys drets que els adults.
- Els Estats esdevenen els responsables de garantir el compliment dels drets de la infància. Partint de l'enfocament de drets humans, són els detentors d'obligacions primaris, és a dir, tenen l'obligació de garantir que tots els infants vegin protegits i promoguts els seus drets, ja sigui mitjançant el suport a les famílies i/o comunitats que tenen cura dels infants o assumint aquestes funcions de manera directa a través d'institucions públiques específiques.
- Introducció del principi "interès superior de l'infant" en la presa de decisions que els afecten. En qualsevol decisió que hagin de prendre les persones adultes a càrrec de l'infant sobre el seu futur, ha de prevaler l'interès superior de l'infant. Això implica que les decisions siguin preses tenint en compte els efectes que provocaran sobre la vida de l'infant, buscant aquelles que maximitzin el seu benestar i desenvolupament per sobre del criteri de conveniència per als adults.

Es tracta d'una idea clau que obliga els adults a evitar els automatismes i a posar l'infant al centre dels processos de decisions que els afecten.

- Interdependència i universalitat. Tots els drets esmentats a la CDI són igualment importants, a tot arreu. No es pot establir una jerarquia entre drets, considerant que n'hi hagi de més importants que d'altres: la Convenció ha de ser respectada en la seva totalitat. De la mateixa manera, cal que els drets siguin promoguts i protegits arreu dels Estats que han ratificat la Convenció i no es preveuen diferents velocitats d'implantació. A més, s'estableix la cooperació internacional com a mecanisme que ha de promoure la generalització i universalització dels drets dels infants arreu del món.
- Compromís i rendició de comptes davant la comunitat internacional. Els Estats que han ratificat la CDI són avaluats periòdicament pel Comitè dels Drets de l'Infant per tal de mesurar els progressos realitzats en relació amb la materialització dels drets dels nens, nenes i adolescents a la pràctica.

La Convenció sobre els Drets de l'Infant ha comportat un canvi de paradigma en relació amb la manera com les societats han de considerar i tractar els infants. Ha consolidat una visió dels nens i nenes com a ciutadans de ple dret, que tot i necessitar suports específics en funció del seu grau de maduresa, no poden ser tractats com a éssers buits de criteri ni com a propietat dels seus progenitors o dels Estats.

Per aprofundir en el coneixement sobre els drets dels infants, consulteu el web del programa Una escola amb drets (www.escolaambdrets.org).